

09/2015

ELÄKETURVAKESKUKSEN RAPORTTEJA

TIIVISTELMÄ

Ismo Risku

Yksityisalojen palkansaajien työeläkkeet syntymävuoden ja sukupuolen mukaan

Tässä raportissa tarkastellaan yksityisalojen palkansaajien elinkaaren aikaisia työeläkemaksuja ja -etuja. Tulokset ovat syntymävuosi- ja sukupuolikohtaisia ja kattavat vuosina 1940–2000 syntyneet. Tarkastelut perustuvat historiallisen tilastoaineiston ja Eläketurvakeskuksen pitkän aikavälin ennustelaskelman tulosten yhdistämiseen. Ennustelaskelmat, joita esitettävissä arvioissa hyödynnetään, on julkaistu aikaisemmin Eläketurvakeskuksen raporteina. Sen sijaan käytettävä tilastoaineisto muodostettiin tätä raporttia varten.

Julkisten alojen, yrittäjien ja maatalousyrittäjien eläkelait eivät sisälly esitettäviin tarkasteluihin. Myös kansaneläkkeet ja takuueläkkeet ja eläkkeiden verotus on sivuutettu tässä raportissa.

Eläkkeiden ja eläkemaksujen sukupolvikohtaista kohdentumista voidaan kuvata eläkemaksuille saatavan sisäisen tuoton avulla. Sisäinen tuotto on korko, jolla diskontattuna kunkin tarkasteltavan ryhmän eläkemaksujen ja eläke-etujen nykyarvo muodostuu yhtä suureksi.

Vuonna 1940 syntyneiden työeläkemaksun sisäiseksi reaalitytoksi arvioidaan muodostuvan 6,5 prosenttia. Naisilla tuotto on vajaa kahdeksan prosenttia ja miehillä vajaa kuusi prosenttia. Aiemmin syntyneiden sukupolvien tuotot ovat tätäkin korkeampia. Sisäinen tuotto alenee sukupolvittain tasaisesti 1970-luvulla syntyneisiin asti, jolloin tasoksi vakiintuu noin 2,3 prosenttia. Naisilla sisäisen tuoton taso asettuu noin 2,8 prosenttiin ja miehillä kahteen prosenttiin. Arviot nuorimpien sukupolvien sisäisistä tuotoista perustuvat täysin ennustelaskelmaan.

Vastainen talouskasvu ja eläkevarojen toteutuva tuotto määrittävät pitkälti sen, minkä suuruusena näiden sukupolvien eläkemaksujen tuotto toteutuu.

Tärkein syy sisäisen tuoton alenemiselle on työeläkemaksun tason nousu. Sukupuolten välinen ero sisäisessä tuotossa johtuu naisten pidemmästä eliniästä sekä siitä, että leskeneläkkeet maksetaan pääosin naisille.

Vuonna 1940 syntyneillä elinkaaren aikaisten eläke-etuuksien yhteenlaskettu reaalin määrä on yli viisinkertainen elinkaaren eläkemaksuihin verrattuna. Suhde alenee tasaisesti 1970-luvun alussa syntyneisiin asti. Vuonna 1970 ja myöhemmin syntyneillä eläke-etujen määrä on yli kaksinkertainen maksuihin nähden. Talouskasvu ja eläkevaroille saatava tuotto mahdollistavat sen, että kaikkien sukupolvien eläkkeiden määrät ylittävät eläkemaksujen määrän.

Kaikkien ikäluokkien kohdalla elinkaaren aikaisten eläketulojen määrä suhteessa elinkaaren työansioden määrään on yli 50 prosenttia, eli jokaista palkkana ansaittua euroa kohden maksetaan keskimäärin yli 50 senttiä eläkettä. Eläke-edut suhteessa elinkaaren työansioihin ovat korkeimmat 1940-luvulla syntyneillä. Myöhemmin syntyneillä ikäluokilla elinkaaren eläke-etujen ja työansioden suhde on jokseenkin vakio. Eli nykyisin työelämässä olevien sukupolvien piirissä eläke-etuuksien karttuminen on likimäärin samanlaista. Nuorimpien sukupolvien eläkemaksut ovat kuitenkin aiempien sukupolvien tasoa korkeammat.

Laskettaessa yhteen elinkaaren aikaiset eläke-etuuksien ja eläkemaksujen määrät rahan aika-arvoa ei oteta huomioon. Diskonttaamalla rahamäärät kiinteään tarkasteluhetkeen päädytään tarkastelemaan maksujen ja etuuksien nykyarvoja. Nettonykyarvo on eläke-etujen ja eläkemaksujen nykyarvojen erotus. Nettonykyarvo on muodostumassa positiiviseksi 1950-luvun alussa ja aiemmin syntyneille. 1960-luvun jälkipuolella ja myöhemmin syntyneiden nettonykyarvot muodostuvat negatiivisiksi.

Vuoden 2017 eläkeuudistuksen sukupolvivaikutukset ovat verraten vähäisiä. Suurin negatiivinen vaikutus kohdistuu 1960-luvun puolivälissä syntyneisiin. Eläkeuudistus alentaa heidän eläke-etujaan ja kasvattaa heidän maksujaan. Näiden tekijöiden yhteisvaikutus on suuruudeltaan alle puoli prosenttia kyseisen ikäluokan elinkaaren työansioden nykyarvosta. Suurin positiivinen vaikutus kohdistuu 1990-luvun puolivälissä syntyneisiin. Uudistus kasvattaa heidän eläketulojaan määrällä, joka vastaa runsasta puolta prosenttia ikäluokan elinkaaren aikaisista työansioista. Nämä tulokset ovat yhdensuuntaisia Eläketurvakeskuksen aiempien arvioiden kanssa.

Nykyisen hyvin matalan korkotason vuoksi tulevaisuuden sijoitustuotot saattavat muodostua matalammiksi kuin aiemmin on ennakoitu. Vastaisen pääoman tuoton ja diskonttokoron aleneminen yhdellä prosenttiyksiköllä kasvattaisi 1970-luvulla ja myöhemmin syntyneiden nettonykyarvoja suhteessa elinkaariansioihin noin viisi prosenttiyksikköä. Tämä on noin kymmenkertainen muutos verrattuna eläkeuudistuksen suurimpiin sukupolvikohtaisiin vaikutuksiin.

Yksityisalojen palkansaajien työeläkkeisiin on sovellettu osittaista rahastointia lakien voimaantulosta saakka. Ratkaisun eräs perustelu on se, että näin eläkekustannuksia kyetään kohdistamaan etuutta kartuttaville sukupolville. Ilman ennakkorahastointia 1940-luvulla syntyneiden maksutaso olisi ollut runsaat kolme prosenttiyksikköä toteutunutta matalampi ja vastaavasti 2000-luvulla syntynyt sukupolvi kohtaisi runsaat neljä prosenttiyksikköä arvioitua korkeamman maksutason.

Eläkkeiden rahastoinnin kasvattaminen tai siirtyminen uuteen rahastoivaan järjestelmään mahdollistaisi korkeammat eläke-etuudet tai matalammat eläkemaksut, mutta vaikutukset toteutuisivat vasta hyvin pitkällä aikavälillä. Rahastoinnin lisääminen ei muuttaisi väestön vanhenemista eikä tarvetta rahoittaa nykyisiä maksussa olevia ja jo karttuneita eläkkeitä. Nykyisille ja lähitulevaisuudessa työelämään siirtyville sukupolville rahastoinnin lisääminen merkitsisi kustannusten kasvua.

Lisätietoja:

Ismo Risku

Eläketurvakeskus

Sähköposti: ismo.risku@etk.fi

Puhelin: 029 411 2566

Aineistotilaukset:

www.etk.fi › Julkaisut › Tutkimusjulkaisut ›

Raportit › Yksityisalojen palkansaajien työeläkkeet
syntymävuoden ja sukupuolen mukaan
tai aineistotilaukset@etk.fi

ISBN 978-951-691-229-8 (nid.)

ISBN 978-951-691-230-4 (PDF)

ISSN 1238-5948 (painettu)

ISSN 1798-7490 (verkkojulkaisu)

Eläketurvakeskus
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Eläketurvakeskus

00065 ELÄKETURVAKESKUS

Puhelin 029 411 20

Faksi 09 148 1172

Pensionsskyddscentralen

00065 PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Telefon 029 411 20

Fax 09 148 1172

Finnish Centre for Pensions

FI-00065 Eläketurvakeskus Finland

Telephone +358 29 411 20

Fax +358 9 148 1172

www.etk.fi

› julkaisut